

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Filipa Dienstbiera a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **M. P.**, zastoupen JUDr. Annou Doležalovou, MBA, advokátkou se sídlem Štěpánská 49, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 11. 2015, č. j. OAM-657/ZA-ZA02-ZA02-2015, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 6. 2. 2017, č. j. 29 Az 55/2015 – 51,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 6. 2. 2017, č. j. 29 Az 55/2015 - 51, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] V záhlaví specifikovaným rozhodnutím žalovaný žalobci neudělil mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

[2] Žalobu proti tomuto rozhodnutí krajský soud shora označeným rozsudkem zamítl. Konstatoval, že žalobní námitky jsou účelové, o mezinárodní ochranu žalobce žádá z důvodu legalizace pobytu v ČR. Ve správním řízení netvrdil obavy ze špatných podmínek v ukrajinských věznicích, žalovaný ani soud proto nemají povinnost domýšlet důvody žalobcovy žádosti. S otázkou snahy žalobce vyhnout se nástupu do armády se žalovaný vypořádal vyčerpávajícím způsobem. Ve vztahu k žalobcově rodinné situaci odkázal soud na s. 6 rozhodnutí žalovaného. Žalobce uváděl nepravdivé údaje. Jeho mladší syn se narodil po rozvodu rodičů, žalobce není uveden v rodném listě a tuto okolnost blíže nevysvětlil. S bývalou manželkou a starším synem nežije ve společné domácnosti, naopak uvedl, že má přítelkyni. Taková situace dle krajského soudu nemůže vést k závěru, že případným vycestováním do země původu bude právně relevantně ohrožen žalobcův rodinný a soukromý život.

[3] Žalobce (stěžovatel) napadá rozsudek krajského soudu včas podanou kasační stížností. Žalovaný si neobstaral jedinou informaci o stavu vězeňství na Ukrajině, ačkoli stěžovateli hrozí za nenastoupení k výkonu povinné vojenské služby trest odnětí svobody až na pět let. Žalovaný se dostatečným způsobem nevypořádal se zhoršující s bezpečnostní situací na Ukrajině, ani se stěžovatelovou rodinnou situací. Stěžovatel nesouhlasí s názorem soudu, že z jeho výpovědi neplyne, že by se obával špatných podmínek ve vězení. Stěžovatel si je vědom toho, že odmítání nástupu k výkonu vojenské služby, nelze považovat bez dalšího za důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Tato skutečnost však nezabavuje žalovaného povinnosti zkoumat, jaké mohou být důsledky odmítání nástupu k výkonu vojenské služby.

[4] Krajský soud dle stěžovatele přejal formalistický přístup žalovaného a považoval za podstatné, že stěžovatel není uveden v rodném listu jako otec mladšího syna. Mezi stěžovatelem a jeho mladším synem existují reálné citové vazby. Ani fakt, že s manželkou a starším synem nežije ve společné domácnosti a má přítelkyni, nevede dle stěžovatelova názoru k závěru, že jeho vztah s dětmi je narušen. Stěžovatel je přesvědčen, že pokud by své děti po návratu na Ukrajinu vůbec nevidal, došlo by k jejich dlouhodobému odloučení a zprerhání rodinných vazeb, což je citelným zásahem do jeho rodinného života.

[5] Stěžovatel dále namítá, že rozsudek krajského soudu je nepřezkoumatelný, neboť se vůbec nevyjádřil k jedné ze stěžejních žalobních námitek, podle které se situace na Ukrajině neustále zhoršuje. Stěžovatel v tomto směru odkazoval na informace Ministerstva zahraničních věcí.

[6] Žalovaný se ve svém vyjádření ztotožnil se závěry krajského soudu a navrhl kasační stížnost odmítnout pro nepřijatelnost, případně zamítnout pro nedůvodnost.

II. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Kasační stížnost je přípustná. Jelikož se jedná o věc mezinárodní ochrany, zabýval se Nejvyšší správní soud nejprve v souladu s § 104a s. ř. s. otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud ji odmítne jako nepřijatelnou.

[8] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikatorní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele. O zásadní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[9] Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoli pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak

výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné.

[10] V nyní souzené věci k takto výraznému pochybení krajského soudu došlo. Nejvyšší správní soud totiž dospěl k závěru, že kasační stížností napadený rozsudek je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], přičemž se jedná se o natolik závažný nedostatek napadeného rozsudku, ke kterému by soud musel přihlížet i bez kasační námítky [§ 109 odst. 4 s. ř. s.]. Podanou kasační stížnost lze tedy ve smyslu § 104a s. ř. s. kvalifikovat jako přijatelnou.

[11] Stěžovatel v žalobě namítal, že se žalovaný dostatečně nevypořádal se zhoršující se bezpečnostní situací na Ukrajině. Dle žalobního tvrzení je politická situace napjatá na celém území země, velká část Ukrajiny se v ozbrojeném konfliktu nachází a prognóza vývoje je značně nejistá. Stěžovatel doplnil, že Ministerstvo zahraničních věcí varuje občany před cestami nejen do Luhanské a Doněcké oblasti, ale i do oblasti Charkovské, Dněpropetrovské, Záporožské, Chersonské, Mykolajivské a Oděské. Podle stěžovatelovy žalobní argumentace tak nelze přijmout názor žalovaného, že probíhající konflikt mezi Ruskem a Ukrajinou má vliv a reálný dopad pouze na některé oblasti země, neboť hrozba další eskalace konfliktu negativně ovlivňuje všechny obyvatele Ukrajiny.

[12] Krajský soud se k této řádně uplatněné žalobní námítce nijak nevyjádřil, čímž zatížil své rozhodnutí nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů (srov. rozsudky ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 – 52, ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 27/2004 – 74, aj.). Nejvyšší správní soud si je vědom toho, že s tímto kasačním důvodem je nutno zacházet obezřetně, neboť zrušením rozhodnutí soudu pro nepřezkoumatelnost se oddaluje okamžik, kdy základ sporu bude správními soudy rozhodnut a s konečnou platností vyřešen, což není v zájmu ani účastníků řízení, ani ve veřejném zájmu na hospodárnosti řízení před správními soudy (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013 – 25). V této souvislosti je přesto nutné zmínit, že posouzení této žalobní námítky je podstatné zejména z důvodu úvah o možném udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu, a proto je zcela nezbytné, aby tuto řádně uplatněnou žalobní námítku krajský soud patřičným způsobem vypořádal.

[13] Ačkoliv výše uvedený důvod vede sám o sobě ke zrušení napadeného rozsudku, přistoupil Nejvyšší správní soud dále k přezkoumání kasační stížnosti v mezích dalších uplatněných kasačních námítek. Zrušující důvody se totiž týkají výhradně nepřezkoumatelnosti rozsudku v části týkající se žalobní námítky směřující k bezpečnostní situaci na Ukrajině; v ostatním je napadený rozsudek plně přezkoumatelný. Přitom platí, že „*krajský soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu (podobně též Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti) není oprávněn vyhnout se hodnocení těch skutkových a právních otázek, které, jelikož se jimi orgán či soud, jebož rozhodnutí se přezkoumává, v potřebné míře zabýval, samy o sobě předmětem přezkumu být mohou, poukazem na to, že ve vztahu k jiným skutkovým či právním otázkám, od předchozích oddělitelným, je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné... Nejvyšší správní soud podotýká, že zabývat se těmito oddělitelnými otázkami je nutno jen tehdy, má-li jejich řešení význam pro další řízení a rozhodnutí ve věci (či lze-li vzhledem k okolnostem rozumně předpokládat, že takový význam mít bude)*“ [srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006 – 74, č. 1566/2008 Sb. NSS].

[14] Stěžovatel namítal, že žalovaný měl v souvislosti s odmítáním nástupu k výkonu povinné vojenské služby (což je na Ukrajině trestným činem s možným trestem odnětí svobody až na pět let) zjišťovat, jaká situace panuje v ukrajinských věznicích.

[15] Prakticky totožnou námitkou týkající se toho, že žalovaný nezjistil informace o stavu věznic na Ukrajině, což měl učinit na základě zmínky o možném udělení trestu odnětí svobody v důsledku odmítnutí výkonu vojenské služby, se Nejvyšší správní soud zabýval v usnesení ze dne 15. 10. 2015, č. j. 9 Azs 211/2015 - 23. Neshledal přitom v postupu žalovaného pochybení, neboť dospěl k závěru, že *„v situaci, kdy stěžovatel neutěšenost stavu ukrajinských věznic netvrdil, a v průběhu správního řízení se informace o vážné újmě neobjevila, nebyl povinen její případnou existenci sám vyhledávat“* (obdobně srov. usnesení ze dne 27. 5. 2015, č. j. 2 Azs 52/2015 - 52). Tyto závěry jsou plně aplikovatelné na nyní projednávanou věc. Žalovaný ani krajský soud tedy nepochybili, pokud se podmínkami panujícími v ukrajinských věznicích blíže nezabývali. Tato námitka je proto nedůvodná.

[16] Stěžovatel dále namítal nesprávné posouzení námitky existence rodinného života v ČR jako důvodu pro udělení doplňkové ochrany v souvislosti s případným porušením práva na rodinný život chráněného čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod [§ 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu]. Žalovaný dle stěžovatele vůbec nezkoumal, zda by i případné krátkodobé odloučení žalobce především od jeho nezletilého syna, nebylo vzhledem k věku dítěte a dalším okolnostem, nepřiměřeným zásahem do jeho rodinného a soukromého života. Stěžovatel v této souvislosti odkazuje na rozsudek ze dne 25. 1. 2013, č. j. 5 Azs 7/2012 – 31.

[17] Nejvyšší správní soud z předloženého správního spisu zjistil, že stěžovatel je rozvedený a má dva syny (jeden z nich je nezletilý); s bývalou manželkou a svými dětmi nežije ve společné domácnosti. Starší syn má státní občanství České republiky, mladší syn a bývalá manželka pak mají v České republice trvalý pobyt.

[18] Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu je v rámci doplňkové ochrany posuzován a chráněn soukromý život cizince na území České republiky pouze ve výjimečných případech (srov. např. rozsudek ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 - 65, či usnesení ze dne 12. 5. 2016, č. j. 5 Azs 29/2016 – 19). V rozsudku ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 – 71, Nejvyšší správní soud uvedl, že je třeba *„rozlišovat důvody, pro něž by v rozporu s mezinárodními závazky ČR bylo samotné vycestování cizince [§ 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu a § 179 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“)], od důvodů, pro něž by v rozporu s mezinárodními závazky bylo až případné vyhoštění tohoto cizince. Samotná nutnost vycestování cizince do země původu při neudělení žádné z forem mezinárodní ochrany a za situace, kdy cizinci nesvědčí žádný jiný důvod k zákonnému pobytu na území ČR, totiž tomuto cizinci neznamená, aby si po návratu do země původu nepožádal o některou z možných forem povolení k pobytu na území ČR dle zákona o pobytu cizinců.“* Jak dále Nejvyšší správní soud uvedl, *„obvykle právě jen dlouhodobý zákaz pobytu na území ČR může v některých případech dosáhnout intenzity nepřiměřeného zásahu do soukromého a rodinného života, který si cizinec za dobu svého pobytu na území ČR vytvořil. (...) Při posuzování důvodů znemožňujících vycestování cizince by byl výjimkou z výše uvedených závěrů pouze případ, kdy by si stěžovatel vytvořil na území ČR takové rodinné či případně osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do tohoto rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území ČR.“*

[19] K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že byť stěžovatel nemůže z objektivních důvodů rozvíjet rodinný život ve vztahu ke svým synům v zemi svého původu (dětí žijí po rozvodu ve společné domácnosti se svou matkou), nic mu nebrání, aby po návratu na Ukrajinu požádal o některou z možných forem pobytu na území České republiky dle zákona o pobytu cizinců. Pouhá nutnost vycestování z území České republiky ve stěžovatelově případě s ohledem na zjištěné skutkové okolnosti nemůže představovat nepřiměřený zásah do jeho rodinného či soukromého života.

[20] Žalovaný i krajský soud postupovali v souladu s rozsudkem ze dne 25. 1. 2013, č. j. 5 Azs 7/2012 – 31 (č. 2836/2013 Sb. NSS), na který stěžovatel odkazuje. Zkoumali všechny skutečnosti významné pro rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany, nicméně žádné natolik zásadní okolnosti, které by mohly vést k závěru o nepřiměřených dopadech případného krátkodobého odloučení stěžovatele od jeho dětí a bývalé manželky (např. závislost stěžovatele na výživě bývalé manželky, závislost dětí na stěžovatelově výživě, společné soužití v domácnosti, závažná onemocnění dětí či bývalé manželky apod.) v řízení nevystaly. Nejvyšší správní soud sice shodně se stěžovatelem nepovažuje na rozdíl od žalovaného a krajského soudu pro posouzení zásahu do rodinného (resp. soukromého) života za relevantní skutečnost, že stěžovatel není zapsán jako otec v rodném listu svého mladšího syna, neboť to nic nevypovídá o jeho reálných rodinných (a citových) vazbách s mladším synem. I přesto však krajský soud i žalovaný správně uzavřeli, že okolnosti stěžovatelova případu nemohou vést k závěru, že případným vycestováním do země původu bude nepřiměřeně zasaženo stěžovatelovo právo na rodinný a soukromý život.

[21] Ani tato kasační námitka tedy není důvodná.

III. Závěr a náklady řízení

[22] Vzhledem ke shora uvedenému Nejvyšší správní soud napadený rozsudek pro nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude na krajském soudu, aby přezkoumatelným způsobem vypořádal žalobní námitku týkající se bezpečnostní situace ve stěžovatelově zemi původu. Další kasační námitky shledal soud nedůvodnými.

[23] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti nerozhodl Nejvyšší správní soud. V případě zrušení rozhodnutí krajského soudu a vrácení mu věci k dalšímu řízení, rozhodne o nákladech řízení podle § 110 odst. 3 s. ř. s. krajský soud v novém rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. dubna 2017

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu